

Språkligt samarbete över fackgränserna

Arbetstagarernas och arbetsgivarnas centralorganisationer i Finland har i höst bildat en svensk språknämnd, *FackTerm*, som höll sitt konstituerande möte den 16 oktober. Centralorganisationerna har utsett var sin ordinarie medlem och var sin suppleant i språknämnden.

FackTerms uppgift är att fungera som rådgivande organ beträffande svensk arbetsmarknadsterminologi, att avge rekommendationer, ge ut ordlistor och ordna utbildning för svenska informatörer och översättare inom fackorganisationerna.

Dessutom skall *FackTerm* följa svenska språkets utveckling på arbetsmarknaden och i arbetsmarknadsorganisationerna, och aktivt främja en sådan användning av svenskan som inte i onödan avviker från språkbruket i Sverige.

Genom att *FackTerm* har bildats har centralorganisationerna nu givit sin officiella välsignelse åt ett samarbete som i själva verket redan pågått i över ett år. Bland

annat ordnade fackorganisationerna i februari ett seminarium kallat Arbetsmarknadens svenska. Den ordlista som nu publiceras i *Språkbruk* är delvis ett resultat av det seminariet. Ett nytt seminarium, Arbetsmarknadens svenska II, ordnas i januari 1985.

Ordförande för *FackTerm* är Mona Hallbäck (Akava), vice ordförande Anita Pehrson (Kommunala avtalsdelegationen KAD) och sekreterare Bertel Stenius (Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC). I nämnden sitter också Birgit Poppius (Affärsarbetsgivarnas Centralförbund AAC), Ulla-Stina Olander (Arbetsgivarnas i Finland Centralförbund AFC), Björn Stenberg (Finlands Tekniska Funktionärsorganisationers Centralförbund FTFC), Ingegerd Ekstrand (Tjänstemannaorganisationernas Centralförbund TOC) och Viveca Peltonen (Statens arbetsmarknadsverk SAMV). Adjungerad medlem är Mikael Reuter från svenska språkbyrån.

FackTerms kontaktperson är Ulla-Stina Olander på AFC, tfn 172 82 94.

Arbete och hälsa

Ordlistan omfattar ca 250 termer som hänför sig till arbetsmarknad, arbetsliv och hälsovård (företrädesvis hälsovårdsförvaltning). Den har till största delen kommit till som ett resultat av seminariet Arbetsmarknadens svenska (se ovan).

alayhdistys
aluejärjestö
ammattillinen koulutus
ammattillinen täydennyskoulutus
ammattikoulutus
ammattinimike
ammattiosasto
ansaintakuukausi
ansiokehitystakuu
apuneuvoteknikko
arkilauantai

underförening, medlemsförening
distriktsorganisation
yrkesutbildning
kompletterande yrkesutbildning
yrkesutbildning
yrkesbeteckning
fackavdelning
intjänandemånad
förtjänstutvecklingsgaranti
ortopedtekniker
helgfri lördag

arkipyhä
asiamies
asiantuntijalääkäri
asioimisvapaa
avohoito
ay-koulutus
elpymisliikunta
ensisuoja

erikoislääkäri
fysiatri
hammashoitaja
hammashoito
hammasuoltaja
hammasuolto
harkinnanvarainen lisä
harmaa työvoima
henkilöstönhankinta
henkilötyöpäivä
hoitava lääkäri
hoitoloma
hoitoonohjaus
hoitoonohjaussopimus
hoitotoimenpide
huoltolaitos
huoltoviranomainen
hyvityssakko
ikälisä
ikälisän täydennysosa
indeksiehdon lankeamiskynnys
isyysloma
isyysraha
itsehoito
jatkokoulutus
johtava lääkäri
johtava ylilääkäri
johtava ylihoitaja
jälkeenjääneisyys
jälkitarkastus
jälkitarkkailu
järjestelyvara

kalleusryhmä
kalliinpaikanlisä
kannustuslisä
kansanterveyshuolto
katkaisuhuolto
katkaisuhuotoasema
katkaisupotilas
kattojärjestö
kehitysvammainen

söckenhelg
ombudsman
expertläkare
ärendeledigt
öppen vård, öppenvård
facklig utbildning
pausgymnastik
förstavårdshem, genomgångshem, korttids-
hem (ofta mödrar, misshandlade etc.)
specialist, specialistläkare
fysiatriker (hellre än fysiater)
tandskötare, -erska
tandvård (eg. behandlingen)
tandhygienist
tandhälsovård
tillägg enligt prövning
grå arbetskraft
rekrytering
mandag
behandlande läkare
vårdledighet
vårdhänvisning
avtal om vårdhänvisning
vårdåtgärd
vårdanstalt
vårdmyndighet
plikt, strejkböter
ålderstillägg
ålderstilläggets fyllnadsdel
indexvillkorströskel
faderskapsledighet
faderskapspenning
egenvård
vidareutbildning, fortbildning
chefläkare (hellre än ledande läkare)
ledande överläkare
ledande överskötare, -erska
eftersläpning
efterundersökning
efterobservation
pott, (bransch)utrymme, regleringsmån, reg-
leringsmarginal
dyrortsgrupp
dyrortstillägg
motivationstillägg
folkhälsovård
akutvård (av missbrukare), avgiftning
akutvårdsavdelning, -station
akutvårdspatient
topporganisation
(psykiskt) utvecklingsstörd, -hämmad, psy-
kiskt handikappad

kehitysvammahoitaja
kelpoisuusehto

keskijohto

kodinhoitaja
kohderyhmä
kokonaisvaltainen
kotihoidontuki
kunnonvaalinta
kuntohoitaja
kuntouttaminen

kuulontutkija

kätilö

laatupiiri

laboratoriohoitaja

laitoshoito

laitostuminen

lastenhoitaja

loma

lomakorvaus

lomatapaluuraha

lomanmääräytymiskuukausi

lomanmääräytymisvuosi

lomapalkka

lomaraha 1

lomaraha 2 = lomatapaluuraha

luottamushenkilö

lääkinnällinen

lääkinnällinen ensiapu

lääkinnällinen kuntouttaminen

lääkintähuolto

lääkintäryhmä

lääkintävahtimestari

lääkintävoimistelija

lääkärinlausunto

lääkärintarkastus

lääkärintodistus

maksupalkkaluokka

matalapalkkapotti

matkustusmääräys

mennessä; 15.12. mennessä

mielenterveydenhuolto

mielenterveyskeskus

mielisairaanhoitaja

miestyöpäivä

määräaikainen toimi

määrävuosikorotus

nimikeperhe

vårdare av utvecklingshämmande
behörighetsvillkor, i Finl. äv. kompetensvill-
kor

mellanchefer, mellanledning, ledning på mel-
lannivå

hemvårdare

målgrupp

övergripande, helhets-

hemvårdsstöd

friskvård

konditionsskötare

habilitering (medfött handikapp), rehabilite-
ring

hörselvårdsassistent

barnmorska

kvalitetscirkel (i företag, enl. japansk modell)

laboratorieskötare, -erska

anstaltsvård

hospitalisering

barnskötare, -erska

ledighet; semester (se s. 17)

semesterersättning

semesterpremie

kvalifikationsmånad

kvalifikationsår

semesterlön

semesterpenning (till småföretagare)

semesterpremie (till löntagare)

förtroendevald

sanitär, medicinsk, medicinal-

medicinsk första hjälp

medicinsk rehabilitering

sanitetsvård

förstahjälpsgrupp

medikalvaktmästare

fysioterapeut, i Sverige: sjukgymnast

läkarutlåtande

läkarundersökning

läkarintyg

omskrivs, t.ex. "lönen betalas enligt löne-
klass A 16"

låglönepott

reseförordnande

senast 15.12

psykiatrisk vård, mentalvård

mentalvårdscentral

mentalskötare

mandag

visstidsanställning, -befattning

årsförhöjning (komm.), tidsbestämd höjning
(staten)

befattningsfamilj

nimikkeistö
olosuhdelisä
opintovapaa
oppisopimuskoulutus
paikallisjärjestö
palkka-asteikko
palkkahaarukka
palkkaliukuma
palkkaperintö
palkkavääristymä
palvelusaika
perehdyttäminen
perehdyttämiskoulutus
perintäsopimus
perushoitaja
perushoito
perusterveydenhuolto
puheenvuoro
pysyväismääräys
päihdehuolto

päivystyspoliklinikka
päivystävä lääkäri
päiväraha 1
päiväraha 2
pätevyysvaatimus
reppufirma
riitauttaa
sairaalahoito
sairaalahoitolisä
sairaallinen tila
sairaanhoitaja
sairaanhoito
sairasajan palkka
sairaskertomus
sairasloma
sairastua
sairastumistiheys, sairastavuus
sairausapu
sairauspoissaolo
sairauspoissaolopäivä
sairaussija
sairaustapaus
sidosryhmä
sijoituspalkkaluokka
sopimuskierron
sopimusneuvottelut
sosiaalilitat
sulku
synnytysloma
syRJäseutulisä
tahdonvastainen huolto

nomenklatur
miljötillägg
studieledighet
läroavtalsutbildning
lokalorganisation
löneskala
lönegaffel
löneglidning
löneöverhäng
snedvridning av löner
tjänstgöringstid
introduktion
introduktionsutbildning, inskolning
uppbördsavtal
underskötare, -erska (rek.)
basvård
primärvård
inlägg, yttrande; (få, ha) ordet
stående bestämmelse
missbrukarvård, vård av rusmedelsmissbrukare
jourpoliklinik
jourhavande läkare
dagpenning (sjukförsäkring etc.)
dagtraktamente (tjänsteresor etc.)
kompetenskrav
s.k. ränsselfirma, i Sv. ung. = gråfirma
bestrida
sjukhusvård
sjukhustillägg
sjukligt tillstånd
sjukskötare, -erska
sjukvård
sjuklön
sjukjournal, patientjournal
sjukledighet
insjukna
sjukfrekvens
sjukhjälp
sjukfrånvaro
sjukdag
sjukplats
sjukdomsfall
intressentgrupp
inplaceringslöneklass
avtalsrörelse
avtalsrörelse, avtalsförhandlingar
personalrum; i Finl. äv. sociala utrymmen
lockout
barnbördsledighet
fjärrortstillägg
tvångsvård, tvångsomhändertagning

takapäivystys	bakjour
tapaturma	olycksfall
taukovoimistelu	pausgymnastik
tavoitejohtaminen	målstyrning
tehty työaika	arbetad tid
terveydelle vaarallinen	hälsovådlig
terveydenhoitaja	hälsovårdare
terveydenhoito	hälsovård (förebyggande)
terveydenhuolto	hälso- och sjukvård
terveydentila	hälsotillstånd
terveyskeskus	hälsocentral, hälsovårdscentral; i Sverige: vårdcentral
terveystarkastus	hälsoundersökning
terveystodistus	friskintyg
terveysturva	hälsovårdstrygghet (f. individen); hälsoskydd (samhällets åtgärder)
tiedot ja taidot	kunskaper och färdigheter
tieto-taitolisä	kunnandetillägg
tilastonimike	befattningskod
toimenhaltija	befattningshavare
toimenkuva(us)	befattningsbeskrivning
toimenpidehuone	behandlingsrum (på sjukhus)
toimiehtosopimus	funktionärskollektivavtal
toimintaterapeutti	ergoterapeut; i Sverige: arbetsterapeut
toimihenkilö	tjänsteman (offentl. anst. och tekn.: funktio-när)
toimipaikka, toimipiste	Orden måste i svenskan antingen preciseras (kontor, fabrik) eller omskrivas (företaget verkar på följande orter. . .) Ibland kan man använda arbetsställe, arbetsplats.
toimisto	kontor, expedition, kansli, byrå (off. förv.)
toimistoala	kontorsbranschen
toimitsija	funktionär; ombudsman (FFC)
tulosjohtaminen	resultatstyrning
turvakoti	skyddshem (för personer som utsätts för våld inom familjen)
työehtosopimus	kollektivavtal
työelämään tutustuminen	orientering i arbetslivet (i Sverige: praktisk arbetslivsorientering, praoo)
työhuonekunta	verkstadsklubb
työhönnotto	anställning
työhön perehdyttäminen	introduktion
työkierto	arbetsrotation
työkohde	arbetsplats, arbetsprojekt
työn ohjaus	handledning
työn opastus	instruktion på arbetsplatsen
työnseisaus	arbetsnedläggelse
työpaikka	arbetsplats, arbetsställe
työpaikkaruokala	personal matsal
työpiste	(enskild) arbetsplats
työrajoitteinen	arbetshandikappad
työrauhavelvoite	fredsplikt
työselkkaus	konflikt

työsopimus	arbetsavtal SF, anställningsavtal S
työsuhde	anställning, anställningsförhållande; arbetsförhållande (bl.a. i lag)
työsuhdeasiat	anställningsfrågor, personalfrågor, arbetsavtalsfrågor
työsuhdeasunto	tjänstebostad, personalbostad, företagsbostad
työsuhdelakimies	arbetsavtalsjurist
työsuhdeturva	anställningsskydd, anställningstrygghet
työsulku	lockout
työsuojelu	arbetarskydd
työsuojeluasiamies	skyddsombud
työsuojeluvaltuutettu	arbetarskyddsfullmäktig (se äv. s. 16)
työtaistelu	arbetskonflikt, konflikt, stridsåtgärd; ofta: strejk
työtaistelutoimenpide	stridsåtgärd
työterveydenhuolto	företagshälsovård
työterveyshenkilöstö	företagshälsovårdspersonal
työterveyshoitaja	företagshälsovårdare
työterveyslääkäri	företagsläkare
työturvallisuus	arbetssäkerhet, skydd i arbetet
täydennyskoulutus	fortbildning, kompletterande utbildning
täydennysosa	fyllnadsdel (för ålderstillägg)
urakehitys	karriärutveckling
urakierto	arbetsrotation
urallaetenemismahdollisuus	avancemangsmöjlighet
urasuunnittelu	karriärplanering
uudelleen koulutus	omskolning
valmius	färdighet, förmåga; beredskap
vamma	handikapp
vammainen	handikappad
vanhempainloma	föräldraledighet
vanhempainraha	föräldrapenning
varapääluottamusmies	vice huvudförtroendeman
varatyösuojeluvaltuutettu	vice arbetarskyddsfullmäktig
varhaiskuntoutus	tidig (re)habilitering, förebyggande rehabilitering
vastaava lääkäri	ansvarig läkare
valtakunnallinen järjestö	riksförening, riksorganisation
vieras työvoima	utomstående arbetskraft
vierihoido	rooming in
viranhaltija	tjänsteinnehavare
virkaehtosopimus	tjänstekollektivavtal
virkakelpoisuusvaatimuksen mukainen koulutus	utbildning som ger behörighet för tjänsten
virkamies	tjänsteman
virkanimike	tjänstebeteckning
vuodeosasto	bäddavdelning
vuosiloma	semester (inte årssemester)
yleiskirje (kiertokirje)	cirkulär
yleislääketieteen erikoislääkäri	specialist i allmän medicin
äitiysloma	moderskapsledighet
äitiysraha	moderskapspenning